

З Українську
Автокефальну Соборну Державу

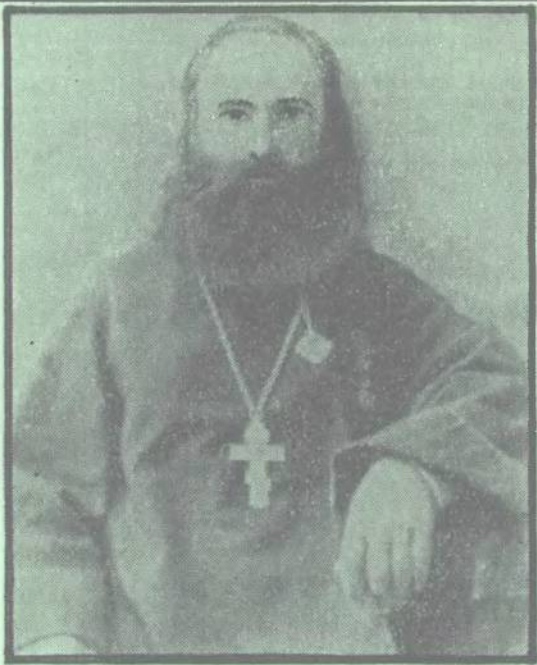
ГРОМАДА

СОБОРНІСТЬ

ЖУРНАЛ ТОВАРИСТВА УКРАЇНЦІВ СОБОРНИКІВ
SOCIETY OF UNITED UKRAINIANS

Герб Державного воз'єд-
нання 22 січня 1919 р.

10(98) ЖОВТЕНЬ 1991 ОCTOBER

МИТРОПОЛИТ ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ

Первосвяtitель Української Автокефальної Православної Церкви, котра народилась у Києві у жовтні, 1921 року.

В ЦЬОМУ РОЦІ ЇЇ 70-РІЧЧЯ

У Слові 'П'ятиріччя існування УАПЦ' Митрополит говорив: Головною підвалиною життя й керівництва в нашій Церкві - є всенародня соборноправність, дебто Церква наша керується сама собою, при чому всі окремі члени Церкви, незалежно від їх роду й ступеню церковного служіння, в цьому керуванні мають рівні права.

З метою знищення Її, проти цієї Церкви виступили большевики й синодальні ієрархи.

З М І С Т

УКРАЇНА - найбільша незалежна держава Сх Європи	1
Бороться проти економічного союзу	2
КОМЮНІКЕ - переговори України й РСФСР	4
Економічний союз - нова угода з Москвою?	5
Арсенал атомової зброї в Україні	6
Скільки нас?	8
Регочуть комуністи, йдучи до банку	9
Найнесамовитіший народ	10
Закон України про надання додаткових прав голові ВР	11
Вибори Президента	12
ЛЕВКО ЛУК'ЯНЕНКО НА ПРЕЗИДЕНТА	12
УКРАЇНСЬКА АВТОКЕФАЛЬНА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА - 70-РІЧЧЯ	13
Митрополит Василь Липківський	13
З проповідей Митрополита В Липківського	17
УАПЦ і єпископи формації 1942 року	22
Ухвали 1-го З'їзду УАПЦ в Ашафенбурзі	27
"Пересвята" архієпископа Івана Теодоровича	28
Патріархат УАПЦ і Патріарх	29
Від половини правди до тотальної помилки	30
Прославна Молитва Суверенно-Самостійної Держави	32
МОЛИТВА за Україну з нотами	33
Убиймо в собі раба! Галина Гардасевич	34
Солов'їна Пісня. Зореслав	34
ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ: Сл.п. Осип Келляр	35
Марко Корнієнко і його подарунок	36
Юрій Одлига і його подарунок	37
НАМ ПИШУТЬ: Земляк С Ляшенко з Англії	37

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ГРОМАДИ": А Мик \$30, Т Осадчук \$30, Д Вербовий \$20, Стефанія Лось \$20, І Турковський \$20, Диякон В Шевченко \$20, А Шминець \$20, М Корнієнко \$20, Зореслав Строцький \$20.

Щиро дякуємо вам усім за вашу щедрість. Тримайтесь при доброму здоров'ї й веселому душі!

Редакція "Громади" не несе відповідальності за погляди авторів, висловлені в їхніх статтях. Скорочує й виправляє статті згідно зі Статутом ТУС і виправляє мову, де потрібно. Не друкує матеріалів без власноручного підпису, котрий не є обов'язковим для публікації.

Адреса Редакції: "HROMADA", P.O.Box 98, Raymond Terrace, NSW, 2324, Australia.

Основна засада журналу "ГРОМАДА" - безсторонність.
Усі релігії, віровизнання, церкви, партії, організації, громади повинні служити єдиній найсвятішій справі - державне відродження України. Льбов до Матері-України є найпевніший спільний знаменник, котрий може об'єднати все українство в могутню силу для здобуття Української Самостійної Соборної Держави.

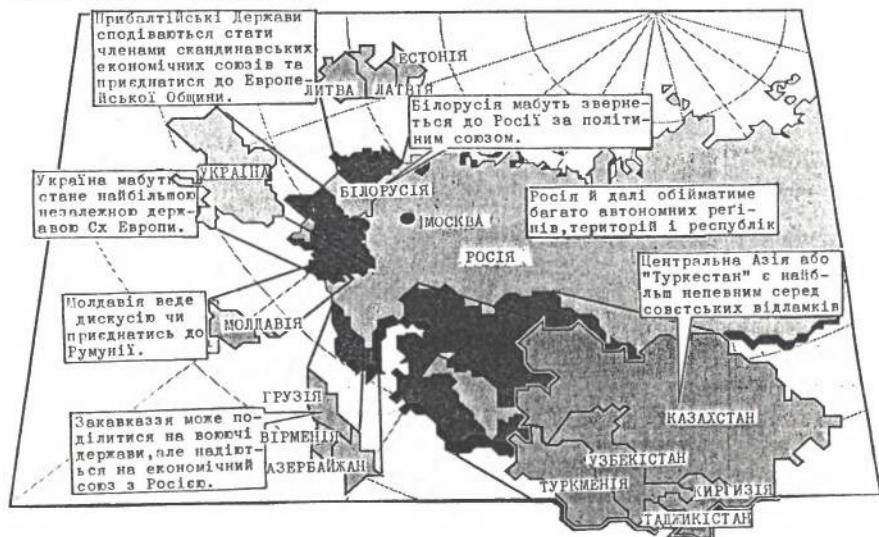
УКРАЇНА

НАЙБІЛЬША НЕЗАЛЕЖНА ДЕРЖАВА СХІДНОЇ ЄВРОПИ

Зі статті "ХТО Є ХТО В СОВЕТЬСЬКИМ РОЗ'ЄДНАННІ"
Ніколас Ротвелл, "Вікенд Австраліен" 28-29.9.1991.

...Проблематичною є доля України, котра незабаром матиме Референдум у справі НЕЗАЛЕЖНОСТІ, а також народні вибори Президента республіки. Старші службовці демократичної опозиції Рух думають, що голова Верховної Ради України, Леонід Кравчук, що був популярний раніше в цьому році як "націонал-комуніст", що виступив проти центральної контролю з Москви, не є нічим іншим, як тільки перехідною постаттю.

Вони сподіваються, що Україна стане найбільшою Незалежною Державою Східної Європи з її 50-мільйоновим населенням, з'являючись як домінуюча політична й економічна протидія Російській Республіці Єльцина.

Українські урядовці вже планують увести свою власну валюту й продавати свої сільсько-господарські продукти на світових ринках. Не дивлячись на велику російську етнічну меншість у східних частинах республіки, на диво

незначна підтримка є для партій, що бажають, щоб Україна була в політичному союзі з Росією.

Якщо Україна, не дивлячись на її етнічні й географічні різноманітності, буде триматися разом економічною вигодою для себе, то південний периметер бувшого союзу напевно призначений на розрив.

ГВГ.

УКРАЇНА БОРЕТЬСЯ ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОГО СОЮЗУ

"Нема союзу без України, нема України без союзу!" каже М С Горбачов. Знову хоче обманути українців. Залякує...

Переклад з англійської мови статті Ніколоса Ротвелла що перебував у Києві.

Майорить в осіннім вітрі блакитно-жовтий прапор вільної України над бідненьким будинком Київської Верховної Ради, викликаючи сльози радості в напів-довірливих відвідувачів з української діаспори.

А збоку Хрещатика міські робітники все ще воють з надзвичайно впертим пам'ятником Леніна, демонтуючи його. Цей пам'ятник домінує центральний Майдан Незалежності.

Природньо, в цій країні чітких емблем, символізм не обманює: Україна насичена дивно вібруючим, швидко зростаючим національним духом, але економічні ланцюги, що зв'язують цю республіку з Москвою, далеко тяжче розірвати, ніж уявляли собі найзапекліші песимісти.

Західні країни, невідомо з яких причин, невірно зрозуміли відродження України за останні два роки, схилившись до думки, що ця, віками пригнічена країна 50 мільйонів слов'ян задовольниться якимось політичним союзом з Москвою. Ще в липні цього року Президент Буш обрав Київ, щоб виголосити незграбно заплановане попередження для советських республік, що Вашингтон не буде підтримувати національний сепаратизм.

Але невдалий переворот у серпні, 1991 року, змінив політичну рівновагу до непізнання. Комуністична партія тепер заборонена, на її чиновників опозиційні партії тепер дивляться з огидою, як на "марксистських мафійозів і зрадників Українського Народу". Навіть моторний, бувший комуніст, голова республіканської Верховної Ради, Леонід Кравчук, що цілий рік домінував українську сцену й про нього думали, що він виграє президентські вибори, тепер бореться за відновлення ініціативи після його непевної поведінки під час серпневого перевороту.

Атмосфера цілої республіки насичена відчуттям національного пробудження й відновлення традицій. Не зважаючи на етнічні й географічні різноманітності, ціла Україна здається об'єднаною її відразу до комуністичної держави, як системи економічної несамовитості й колоніального панування.

Десятки партій, репрезентуючи всякого роду ідеологічних переконань і суспільних інтересів, сформувався останніми місяцями. Багато лідерів цих нових угруповань висловлюють своє побоювання, що після неочікувано легкого мирного переходу України до свободи, настане жорстока зима з труднощами й недостатками як вияв останньої помсти старого ладу.

Крім того, зараз українське політичне життя майже застигло на місці, очікуючи референдуму в грудні, котрий має забезпечити народне затвердження незалежності, що її проголосила Верховна Рада 24 серпня, 1991 року.

А до того часу, Леонід Кравчук і Вітольд Фокін стараються надати більшої ваги суверенності країни.

Українські міністри обережно кажуть, що вони надіються незабаром установити дипломатичні зносини з США, Канадою і "всіма державами, що межують з Україною". "Нова ера" між-етнічних відносин теж обережно задекларована.

Але над усім цим висить делікатне питання нових стосунків з Російською Федерацією Єльцина. Деякі особи демократичної коаліції Руху висловлювали виразно сумнівні думки про Єльцина. Вони визнають, що його втручання у великій мірі допомогло зруйнувати комуністичний переворот, але вони все ж таки думають, що російський уряд все ще хоче тримати Україну в союзі. Навіть у тимчасовій угоді між Києвом і Москвою, Україна є, в найкращому випадку, маргінеєний член добровільного союзу, що його намагаються зліпити Горбачов і російські лідери.

М С Горбачов виявив свої почуття в після-переворотному інтерв'ю газети "Молодь України", де він казав: "Нема союзу без України, нема України без союзу. Ці слов'янські держави, Росія й Україна, були віссю, на котрій сторіччями оберталися події й створення багатонаціональної держави - по цій причині вони надалі залишаться разом - в цьому я переконаний".

Але в Україні майже кожен розглядає історію й будучність цілком по-інакшому.

Від Редактора: На думку М С Горбачова, Москва ще не всю кров виточила з України, а тому, разом з російськими шовіністами буде економічний союз у політичній сорочці, щоб цілком обезкровити Україну. Москві скільки не дай - все мало. Москва знову хоче обманути українців, видумуючи всякі союзи для своєї вигоди, але на горе Українському Народові. Українці, не будьте обманутими, найперше дбайте про свій добробут, а також добробут ваших дітей внуків і майбутні покоління! Будуть злишки, продавайте Москві чи кожному, хто хоче купити!

Австралійське радіо ABC (урядова станція) тепер щодня передєс коментарі з України і неодмінно вкінці програми грає Український Національний Гімн "Ще Не Вмерла Україна".

Комюніке

про переговори між делегаціями РСФСР й України з участю делегації Верховного Совєту ССРСР

Нижче поміщуємо, в перекладі з російської мови, Комюніке про українсько-російські переговори в Києві, в якому частина світової преси вбачала заложення ядра нового союзного договору, інша ж частина — документ, який фактично задокументовано кінець існування ССРСР.

В результаті ліквідації державного перевороту в ССРСР виникла нова політична ситуація, що відкриває можливість прискорення демократичних перетворень та повної реалізації суверенних прав республік. Приймаючи до відома факт відставки Кабінету Міністрів ССРСР і неспроможність союзних державних структур забезпечити життєві інтереси народів, визнаючи невід'ємне право України та Російської Федерації на державну незалежність, стверджуючи свою вірність договорі між РСФСР і Україною, підписану 19 листопада 1990 року, сторони домовляються про наступне:

1. Розпочати спільні дії для недопущення неконтрольованої дезінтеграції союзної держави, маючи на увазі, що в перехідний період для втримання систем життєзабезпечення населення і функціонування економіки, доцільно створити тимчасові міждержавні структури з участю зацікавлених держав — суб'єктів колишньої Федерації — Союзу ССРСР, незалежно від їхнього нинішнього статусу, на представницьких паритетних основах.

2. Звернутися до держав — суб'єктів колишнього Союзу ССРСР, незалежно від їхнього нинішнього статусу з пропозицією, негайно приступити до підготовки і підписання економічного договору між ними.

3. Підтвердити особливе значення воєнно-стратегічних проблем. Уважати необхідним провести реформу Збройних Сил ССРСР і створити систему колективної безпеки. Не приймати односторонніх рішень стосовно воєнно-стратегічних проблем.

4. Під час перехідного періоду уникати, без попередніх консультацій, кроків, які заторкують взаємні інтереси сторін.

5. Підтвердити закріплені двостороннім договором з 19 листопада 1990 року статті 2-гу й 6-ту про права громадян і територіальну цілісність сторін.

6. Підкреслити рішучість спільно з іншими державами — суб'єктами колишнього Союзу ССРСР, активно продовжувати демократичні перетворення, проводити скоординовану політику радикальних економічних реформ.

7. Підтвердити свою вірність зобов'язанням Союзу ССРСР у міжнародних відносинах, включно з угодою про скорочення озброєнь й контролі над ними, відповідальність за втримання міжнародного миру й стабіль-

ности, висловити готовість, на основі переговорів як з державами — суб'єктами колишнього Союзу, так і з членами міжнародного співтовариства, рішати в перехідний період всі питання, які випливають з прийнятих раніше міжнародних зобов'язань.

8. Негайно обмінятися уповноваженими представниками

РСФСР і України для постійного інформування Сторін і проведення консультацій.

Віцепрезидент Російської Свєтської Федеративної Соціалістичної Республіки А. Руцкой

Голова Верховної Ради України Л. Кравчук
28-29 серпня 1991 року

Переклад з російської "ШП"

Нова Переяславська угода чи зародок нормальних міждержавних відносин? Фото: Після підписання Комюніке про українсько-російські переговори 29 серпня в Києві. Зліва: Віцепрезидент РСФСР А. Руцкой, Голова ВР України Л. Кравчук. На другому плані справа: Л. Лук'яненко.

ЕКОНОМІЧНИЙ СОЮЗ – НОВА УГОДА З МОСКВОЮ?

Від кореспондентів у Москві.

Лідери 12 республік Советського Союзу зібралися у столиці Казахстану, Алма-Аті, й заключили Економічний Союз на руїнах советської держави 2 жовтня, 1991 року, даючи підтримку президентові Горбачову, що намагається зліпити якусь політичну конфедерацію на місце Советського Союзу.

"Заснування цієї економічної федерації, — сказав президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв, — дає нам підставу, щоб вивести країну з кризи без кровопролиття, без воєн- малих чи великих".

Подробиці економічного союзу вироблялися з бурхливими дебатами республіканських лідерів, сказав прем'єр Советсь-

кого Союзу, Іван Сілаєв, але всі 12 республік були за підписання угоди. Вісім з них, включно з найважливішою Україною, без Закавказьких республік, зобов'язалися підписати ще до 15 жовтня.

"Я не можу сказати, що всі залишили засідання без нарікань, - казав Сілаєв, - але це цілком природньо. Ми передбачали труднощі, але все добре залагодили. Результат був кращим, ніж ми сподівалися".

У принципі угода ще має бути затверджена республіканськими Верховними Радами. Передбачається трудна дорога в Україні щодо цього затвердження.

Економічний Союз був започаткований радикалом економістом Грігорієм Явлінським. Він має поєднання максимальної політичної незалежності з твердою дозою фінансової дисципліни для підкріплення рубля й приборкання незмірного постачання грошей. А це вимагає єдиної економічної зони без довільних митних перешкод і з заохоченням справедливої крмерційної діяльності.

Від Економічного Союзу сподіваються утворення механізму для спільного управління й виплачування відсотків союзного зовнішнього боргу. Західні держави повторно заявляли значна допомога для советської економіки є неможлива, якщо не буде утворена надійна структура, якій би було можливо дати допомогу.

Самою основною точкою на засіданні була справа податку - не центр, а республіки мають право на податок.

Грігорій Явлінський сказав, що те, що відбулося на засіданні лідерів республік, є знамените досягнення й Алма-Атинська Угода ввійде в історію.

Рішення підписати Угоду, не дивлячись на те, що 9 республік оголосили незалежність, демонструє як кремлівське урядування зловило в тенета республіканські економії.

Представники КГБ сказали, що, якщо республіки не погодяться на "умову спільної безпеки", то громадянські й етнічні заколоти можуть бути далеко більшого розміру, ніж ті, що тепер відбуваються у Югославії.

Ройтер, АФП, Таймз.

Від Редактора "Громади": Москва все ще діє загрозами. Знову обманули Україну? Невже Україна ніколи не відділиться від упира-Москви, раз на завжди?

АРСЕНАЛ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ

Роберт Сілі в Москві. "UKRAINE FALLS OUT WITH MOSCOW OVER NUCLEAR ARSENAL"

Біля 200 стратегічних ядерних ракет, що розташовані на території України, стають потенціалним політичним посередником у республіканській кампанії щодо її інтернаціонального визнання.

Український уряд хоче перебрати на себе повну контролю атомової зброї в грудні 1991 року після референдуму, котрий – як сподіваються всі зацікавлені – підтвердить серпневу декларацію незалежності. Тоді Україна буде домагатися від Об'єднаних Націй, щоб вони допомогли їй дістати фонди та спостерігали знищення ядерного арсеналу.

"Після референдуму ми матимемо право й силу діяти," сказав старший депутат Верховної Ради Леонід Танюк.

Але ситуація не є такою простою. Уряд у Києві не має жодної ілюзії хто в даний момент контролює ракети на території республіки. "Українське військо не має контролю над ядерною зброєю в Україні, – заявив Міністр Оборони України Генерал-Майор Константин Морозов.

Москва, звичайно, має свої погляди на ядерний арсенал в Україні. Советські урядові органи запевнили Державного Секретаря США, Джеймза Бейкера, що Україна добровільно віддає ядерну зброю, котра буде перенесена на територію Російської Федерації. Арсенал в Україні все ще є під контролею совєтського командування.

Провідні українці такого перенесення зброї не бажають. Вячеслав Чорновіл – кандидат на Президента України – сказав, що він є абсолютно проти того, щоб ядерна зброя була передана Росії перед тим, як Україна матиме свою армію.

Іван Драч, голова Руху, що є найсильнішою політичною організацією в Україні, сказав, що командування стратегічними ракетами все ще належить Союзові, "котрого ми не бажаємо. Так довго, як ми матимемо так зване об'єднане командування, ми надалі лишатимемось в кордонах Советського Союзу. А це тепер є щось таке, з чим ми не погоджуємось".

Українська делегація до Москви в другому тижні вересня погодилась нічого не змінити щодо розташування ядерної зброї на території України, бо зараз Україна має досить клопоту з формуванням свого власного війська.

Генерал Морозов сказав, що українці відкидають ідею об'єднаного військового командування, а йдуть крок-за-кроком у напрямку формування Незалежної Української Армії. Це складна справа, бо Советська Армія намагалася виробити загальну ідентичність для салдатів із понад 100 етнічних груп, розсіяних у 15 республіках. Українці служили в загонах кожної республіки, а салдати з 12 різних національних етнічних груп розташовані в Україні. Делікатним завданням є забрати українців з інших республік, а з України відіслати загони слав'ян, азіатів з Центральної Азії і Закавказзя.

Якщо розчленовувати Советську Армію трудно, то розчлен-

ування Військово-Морської Флотилії буде ще трудніше, особливо Чорноморську Флотилію. Політики в Києві обговорюють думку, щоб розділити цю флотилію між Україною, Росією й Грузією.

А17.9.91. ТАЙМС.

Президент Казахстану, Нурсултан Назарбаєв, рішуче заявив, що він не дозволить іншим країнам контролювати ядерну зброю на території його країни, але й не відкидає дружніх відносин з Росією.

Між іншим, Пакістан, Ізраель, Південна Африка, Індія мають всі можливості продукувати ядерну зброю, а можливо вже й мають її.

Ядерна зброя – це страшна зброя, що, в кінці-кінців, може запалити цілий світ. Все більше й більше країн озброюються нею, бо цілий світ здурів і прямує до самогубства. Згідно з законом Мерфі, що може статися, станеться! Знайдеться якийсь несамовитий, притисне атомовго гудзика і згорить земля, а з нею й мешканці її.

Президент США, Джордж Буш, запропонував значне зменшення арсеналу атомової зброї. Це обрадувало багато країн світу, включаючи комуністичний Китай. Відгук Москви на це спочатку був літотеплий. Тоді Президент М Горбачов заявив, що Союз – який Союз? – не відстане від США щодо зменшення атомової зброї, але вимагає також припинення випробовування атомові зброї.

Зменшення, зменшення... А коли ж прийде час цілковитого знищення атомової зброї? Так довго, як є атомовою зброєю, пророцтво апостола Петра може стати дійсністю: "А теперішні небо й земля заховані тим самим Словом і зберігаються для огню на день суду й загибелі безбожних людей" 2Петра 3:7.

Нострадамус пророчив, що таке може статися у 1996 році. Щоб не сталося, всі державні мужі, якщо ще не згубили здорового розсудку, мусять – во ім'я їхніх дітей і внуків – зібратися разом і вирішити як позбутися всепожораючого вогню атомових бомб.

ГВГ.

Скільки нас? «Радянська освіта» (Київ)

Згідно з переписом населення 1989 року, на території України проживає понад сто десять національностей і народностей. (Національність, як і при попередніх переписах, записувалася зі слів опитуваних, а національність дітей визна-

чалася батьками).

Звичайно, найбільше у республіці українців — 37.4 мільйона чоловік, тобто 72.7 процента всього населення.

До речі, за десять останніх років чисельність українців зросла на 930 тисяч (2.5 процен-

та), але частка серед усіх жителів України знизилася. Це зумовлено низьким рівнем природного приросту як щодо республіканського показника (на 7 процентів менше), так і щодо інших багаточисельних національностей республіки (наприклад, порівняно з росіянами природний приріст українців менший в 1.6 рази, з білорусами — відповідно в 1.4 рази, молдаванами — в 4.4 рази, татарами — у 4.9 рази).

За межами України, за даними останнього перепису, проживає 6.8 мільйона українців. Найбільше в РРФСР, Казахстані, Молдові і Білорусії.

Серед представників інших народів у республіці найбільше росіян — 11.4 мільйона чоловік (22 проценти). Кількість євреїв, третьої за чисельністю національності в республіці, на минулий рік становила 486 тисяч чоловік, що на 146 тисяч менше чисельності 1979 року. Питома вага їх в усьому населенні знизилася від 1.3 до 0.9 процента. Головна причина цього — виїзд на постійне проживання за кордон та природ-

не зменшення.

У 80-х роках на Україні спостерігалось збільшення чисельності населення корічних національностей інших союзних республік, окрім латишів і киргизів, кількість яких дещо скоротилася. Особливо значним за ці роки було збільшення узбеків і азербайджанців — в 2.1 рази, туркмен — удвічі, таджиків — в 1.8 рази, казахів — у півтора, грузинів і вірмен — в 1.4 рази. Чисельність литовців та естонців збільшилася незначно (відповідно на 16.8 і 2.4 процента).

Переселення кримських татар на Україну, яке розпочалося в середині 80-х років і стало особливо масовим наприкінці останнього десятиріччя, обумовило їх збільшення в 7.1 рази (46.8 тисячі в 1989 році проти 6.6 тисячі в 1979). Нині кримських татар у республіці понад 90 тисяч. Мешкають переважно в Кримській області — 83 відсотки, в Херсонській — 12, Запорізькій — 3.

1990 р., № 68.

«За вільну Україну»

РЕГОЧУТЬ КОМУНІСТИ, ЙДУЧИ ДО БАНКУ

Як повідомляє кореспондент "Геральд" Марк Култан з Москви, комуністична партія можливо й мертва, але її володіння живуть і мають свято в Швейцарії.

Від часу невдалого перевороту 19 серпня, центральний комітет партії вирішив само-ліквідуватися.

Партійні володіння в республіках були перебрані або урядом, або місцевими партіями, котрі перейменували себе соціалістичними, соціал-демократами, або ж націоналістичними.

Згідно з двома советськими газетами, партія забирає св-

ої гроші й втікає. Одна з бувших партійних органів, "Комсомольская правда", заявила, що партія перетворила 280 мільярдів рублів на \$12 США мільярдів через Державний Банк СРСР і сховала їх у банках Заходу на секретних conto.

Як пише газета в грудні 1990 року 100 мільярдів рублів були перетворені на долари з допомогою КГБ, за \$1 давали 15-18 рублів, що виносить суму \$5.5 мільярдів американських.

Були ще дві інші передачі \$2 мільярди (американських) в січні й травні цього року, а якраз перед переворотом 140 мільярдів рублів були перетворені на \$4.5 мільярдів американських.

Газета "Комерсант" підрахувала, що закордонні володіння ще більші, якихось \$100 мільярдів американських сховані за кордоном.

Газета пише, що гроші сховані не тільки в Європі, але й Уругваї, Еквадорі, Нікарагві, Кубі й Ірані.

Також пише, що партія контролювала компанії за кордоном для прибутку й перетворення рублів на доллари.

Сировину, що експортували за кордон за найнижчі ціни, продавали їй за нормальні ринкові ціни. Добрий прибуток.

Одним словом, комуністична партія, обіцяючи пролетаріят-ові розкішне життя, присвоїла його собі. А пролетаріят як жив бідно, то став жити ще бідніше в комуністичному "найдемократичнішому" суспільстві. От мафія!

ГВГ.

НАЙНЕСАМОВИТІШИЙ НАРОД
"САН ГЕРАЛД" 25.8.1991

У США щодня забивають 63 людей вогнепальною зброєю, гвалтують 33 жінки під загрозою зброї, грабують 1692 людей озброєні хулігани.

Від вогнепальної зброї помирає більше молоді, ніж від природної смерті. Щодня 10 юнаків 18 років і молодших застрілені з пістолетів, що три години американський юнак відбирає собі життя пострілом з пістолета.

Убивство є основною причиною смерті чорних юнаків і мужчин віком 15 - 34 роки, у 88 відсотків смерть була від вогнепальної зброї.

Дев'яносто відсотків поліцаїв, що гинули підчас виконання своїх обов'язків, були забиті вогнепальною зброєю.

Звіт Сенату США задекларував, що одержима вогнепальною зброєю Америка є "найнесамовитіший народ на Землі". Убивств у США в 9 разів більше, ніж у Англії, гвалтування жінок у 23 рази більше, ніж в Італії.

Щойно цього року в Нью Йорку було прострілено сліпими (випадковими) кулями 23 дітей, 9 із них померли.

У США вогнепальної зброї є досить для кожного чоловіка, жінки й дитини. Не дивлячись на це, її продовжують куп-

увати ще більше, 70 відсотків якої є скоро-стрільні авт-омати різних виробів.

У багатьох штатах Америки будь хто може зайти до магазину й вийти звідти зі смертельним арсеналом револьверів, пістолетів, АК-47, Узіс, МАС-10, і реактивних протитанкових рушниць (Базуки).

Але серед цього безглузлого вбивства виривають люди, котрі агітують за те, щоб учинити контроль над вогнепальною зброєю.

Закон України про надання додаткових повноважень голові Верховної Ради України

Верховна Рада України постановляє:

До обрання Президента України наділити Голову Верховної Ради України додатковими повноваженнями, надаючи йому право:

— видавати в межах законодавства України обов'язкові для виконання на території республіки розпорядження;

— зупиняти постанови й розпорядження Кабінету міністрів України, накази міністрів та інших посадових осіб, підвідомчих Кабінету міністрів України,

у разі їх невідповідності Конституції й законам України до розгляду цих актів Верховною Радою України;

— зупиняти дію рішень обласних, районних, міських, районних у місті Рад народних депутатів, прийнятих з порушенням Конституції й законів України до їх розгляду Верховною Радою України.

Голова Верховної Ради України

Л. Кравчук

м. Київ

24 серпня 1991 року "ШП"

SOVIET UNION:

The Parliament of Ukraine — the second-largest republic of the Soviet Union — has voted to hold direct Presidential elections on December 1 this year. The Parliament ruled that candidates must be at least 35 years old, be elected deputies who do not hold posts in state or official organizations, and be fluent in the Ukrainian language.

Ukraine's decision follows the election of Boris Yeltsin to the Presidency of the USSR's largest republic, the Russian Federation, on June 12. The republics of Armenia and Azerbaijan are also to hold Presidential elections later this year.

Meanwhile the Australian Senate has formally expressed support for the Baltic States in their quest for independence from the USSR. The Senate passed a motion from Senator Jim Short supporting the restoration of independence for the Baltic States and recommending that the Australian people on June 14 each year remember the 600,000 Baltic people who lost their lives as a result of the mass deportations that commenced on that day in 1941.

NEWS WEEKLY, JULY 20, 1991

підтримку Прибалтійських Держав у їхньому домаганні самостійності від ССРСР. Сенат прийняв пропозицію Сенатора Джіма Шорта в справі відновлення самостійності Прибалтійських Держав з рекомендацією, щоб народ Австралії щороку 14 червня вшановував пам'ять 600,000 прибалтійців, що згубили своє життя в результаті масової депортації, що почалася в 1941 році.

УКРАЇНА - ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА

Австралійський журнал "Ньюз Віклі" 20 липня, 1991 року, повідомив, що Парламент України — другої найбільшої держави Советського Союзу — постановив провести вибори Президента України 1 грудня, 1991 року. Кандидат на Президента мусить бути щонайменше 35 років віком; обраним делегатом, що не займає постів у державних чи офіційних організаціях і досконало володіти українською мовою.

Це рішення послідувало вибори Бориса Єльцина на Президента найбільшої советської республіки, Російської Федерації 12 червня, 1991 року.

Республіки Вірменії й Азербайжану теж матимуть свої вибори пізніше в цьому році.

Між тим, Австралійський Сенат офіційно висловив свою

ЛЕВКО ЛУК'ЯНЕНКО НА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Координаційна Рада Всеукраїнського Товариства Репресованих, Українська Республіканська Партія, Рада Республіканського Т-ва Укр Мови ім Т Шевченка, Союз Українських Студентів висунули кандидатуру ЛЕВКА ЛУК'ЯНЕНКА на ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ.

Підтримали: Політична Рада НРУ, Київська Організація Української Християнсько-Демократичної Партії, Рух Спілки Письменників України, Українська Молодеча Асоціація, Микола Руденко, Іван Драч, Михайло Горинь, інші.

Митрополит
В Липківський

ТУТ ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ СОБОР УАПЦ 14-30 ЖОВТНЯ 1921 РОКУ. НАРОДЖЕННЯ ПЕРШОЇ ЧИСТО УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ.

Софійський Собор у Києві

МИТРОПОЛИТ ВАСИЛЬ ЛИПКІВСЬКИЙ

Митрополит Української Греко-Православної Церкви в Канаді, Іларіон Огієнко, на 13 Соборі цієї Церкви 22 травня, 1965 року, звертаючись до Собору, заявив: "Наша Свята Церква є Церква Українська і, як Українська Церква, єднається з іншими Українськими Церквами і пам'ятає вічно про свою Матір над Дніпром". Про яку Церкву Матір говорив Митрополит Іларіон? Це він цілком ясно з'ясовує: "Церква, чисто Українська розпочалася у нас над Дніпром 1917 року". Хто будував цю Церкву? Митрополит Іларіон каже: "Світлий Соборе! Той Василь Липківський, пізніше Митрополит, з яким ми так часто сварились, як люди: "Отак треба! Отак треба! Отак треба!" - але він горів, щоб побудувати Церкву!"

Хто такий Василь Липківський? Внизу подаємо передрук з газети "Вісті з України", лютий 1991: "Перший Митрополит УАПЦ" Олександра Бондара.

УАПЦ відродилася і зростає в умовах безперервної боротьби за існування. Її було розгромлено в 30-х роках. У вирі насильства загинуло багато священнослужителів і нецінніх матеріалів, включаючи і статистику. Можливо, дещо й осіло в якихось архівах. Невідомо. Якби не матеріали, збережені родиною Липківських, то інформацію про першого митрополита УАПЦ можна було б викласти

в кількох рядках — дати народження і смерті: 1864—1938... Зверніть увагу, що дослідники — автори виданої в США «Мартирології українських церков», звідки взято ці дані, не впевнені в даті смерті митрополита. Існує інформація, що Василя Липківського останній раз заарештовано у 1938-му і вислано на Соловки, де він і загинув. Проте донька митрополита зустрічалась з батьком у 1939 році...

ЖОВТНЕВА РЕВОЛЮЦІЯ

Без сумніву, Василь Липківський був не тільки високоосвіченою (закінчив Київську духовну академію), а й прогресивно мислячою людиною. Він цілком свідомо сприйняв Жовтневу революцію: «До останніх часів тихо було на нашій Україні. Мертвим спокоєм, майже 300 літ, лежало життя наше на поверхні житейського моря під твердою рукою царя-самодержця. Щоб спокійніше було лежати навкруги цього моря, поставлені були різні намети: для більш спокійних — убогі села та міста, для неспокійних — тюрми та каземати... Правда, найбільш свідомі з нашого народу давно вже з нетерпінням чекали, коли то зійде янгол Божий на цю мертву тишу, коли захвилюється вода... І от послав Господь в наші дні величезну бурю, розхвилювалась до дна наша Україна, змела, стерла з неї буря всі ті наслідки довгої тишини. Тепер вже і глухий мусить прислухатись, щоб зрозуміти те, що навкруги нього говорять, бо все воно і його торкається. Ми повинні знати, що не в самій цій бурі, не в самому хвилюванні — зцілення; не буря робить людей кволих здоровими, вона тільки розворушує людську кволість, заставляє народ рухатися, примушує його прагнути до оздоровлення, бажати його, шукати його. Повинен тут явитись зцілитель, який би дав сили до нового життя...»

Цей уривок з проповіді, проголошеної одразу після революції, свідчить, що В. Липківський не тільки сприйняв

її, а й вбачав у революції надію і віру. Він сприйняв її не як політичний діяч, а як духовний пастир. Революція для нього — спроба відродження українського народу, його духовного світу.

СТВОРЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ ЦЕРКВИ

Наприкінці 1917 року В. Липківський береться за створення незалежної церкви. Його обирають головою З'їзду духовенства та мирян, на якому схвалено боротьбу за автокефалію. В. Липківський засновує «Братство воскресіння», яке невдовзі перетворилося на Всеукраїнську православну церковну раду.

ВІН ПИСАВ ПРАВДУ

Коли читаєш проповіді митрополита, його листи, звертаєш увагу не лише на стиль, думку, а й на те, що це написано людиною, яка живе за Христовими постулатами. Він не міг не писати правди і вона звучала в його проповідях. 1926-го р. митрополит проголошує: «Коли нам антихристиянські керівники державного життя кажуть про земний рай, що ними ніби засновується, то нам хотілось би знати, чим встелений шлях до цього раю? І коли цей шлях встелений трупами скараних, то хто сумлінний захоче до цього раю йти і в ньому раювати? А чи будуть у цьому земному раю тюрми, кайдани, заслання, смертна кара? А коли це буде, то і раю земного не буде... Історія подає нам ще й такі, теж звичайні, надто звичайні приклади, що бувають

тюрми не тільки для окремих людей, а й для цілих народів. Буває, і як звичайно буває, що дужі світу цього нищать не тільки пророків народних, а й нищать увесь народ, його душу, його волю, його найкращі здобутки, все його життя. І коли нам кажуть, що може бути рай на землі, а без цього нищення не можна обійтись, то й раю на землі не буде».

БОЛЬШЕВИЦЬКІ НАКЛЕПИ НА УАПЦ

Ці слова свідчать, що В. Липківський досить швидко розпізнав, хто є хто на політичній арені і не мав жодних ілюзій щодо радянського життєустрою. Було б дивним, якби влада, з перших днів свого існування давши досить відчутно зрозуміти, що не потерпить інакомислія, обійшла увагою В. Липківського.

ОДПУ УРСР звернуло увагу своїх обласних відділів «на дедалі зростаючий вплив серед українського населення т. зв. Української автокефальної церкви, очоленої Київським митрополитом Василем Липківським. Давно вже відомо, що Липківський і його сподвижники є непоганими пропагандистами українського сепаратизму і не так прагнуть визволити від залежності Московського патріархату деякі церковні парафії на Україні, як під цією завісою проповідують різні ворожі радянській владі ідеї українського націоналізму».

ЗАЯВА МИТРОПОЛИТА ДО УРЯДУ

В. Липківський відчував, що дихати стає все важче і тому

робить крок, який, зважаючи на ті умови, можна назвати романтичним — звертається з заявою до уряду. Він запевняє не лише від свого імені, а й від імені керованої ним УАПЦ, що вона «ніколи не стане на шлях будь-якої політики чи бунтарства, як і досі ніякої політики вести не бажала, свідомо від усякої політики відійшла, свідомо обмежила себе лише релігійно-моральним вихованням свого рідного народу й лише в цьому бажав від держави сприятливих умов для вільного життя і розквіту. Що ніякого шовінізму чи націоналізму, цебто ворожості до інших народів чи насильства над ними вона в собі не має і в народі не виховує, а... згідно заповітів Христа метою своєю має братерство всіх народів, не штучне звеличення своєї нації, а піднесення її до рівності й співробітництва з націями всього світу на духовну користь Христова людства».

Зрозуміло, що В. Липківського це вже не врятувало.

МИТРОПОЛИТА ПЕРЕСЛІДУЮТЬ, АРЕШТУЮТЬ УАПЦ ПОЗА ЗАКОНОМ

Протягом 20-х років митрополита кілька разів заарештовували. У 1927-му на вимогу влади під час другого собору УАПЦ В. Липківського увільнили від обов'язків митрополита. Це за умови, що він залишався дуже популярним і серед церковних діячів, і серед віруючих. Відтоді він перебуває під домашнім арештом без права відправляти службу. Старша донька його і

два сини були заслані до Сибіру. Стає зрозумілим, оскільки влада без жодних церемоній починає втручатися в справу церкви, УАПЦ автоматично опиняється поза законом.

СВУ І УАПЦ ПІД СУДОМ

У 1930-му на Україні розігнали один з перших масових судових спектаклів — процес над так званою СВУ (Спілкою визволення України).

Судове слідство в справі СВУ кваліфікувало УАПЦ як організацію «націоналістичну», «контрреволюційну» і «петлюрівську», цілком протилежну й вороже настроєну до радянської ідеології. «Цього радянська влада терпіти далі не може!», — сказав на процесі державний обвинувач, помічник генерального прокурора УРСР Павло Михайлик.

На лаві підсудних, власне, ієрархів самої церкви не було. Їхня доля вирішувалася негласно. Між 45 підсудними — професорами, педагогами, письменниками — були тільки два церковні діячі: професор Володимир Чехівський і його брат протоієрей Микола Чехівський. Саме обвинувачення проти церкви будувалося за більшовицькою практикою судочинства: «аби людина, а діло буде». «Націоналізм» інкримінували УАПЦ тому, що вона була за своїм характером національною.

МАСОВІ АРЕШТИ ДІЯЧІВ УАПЦ

Ще майже за рік перед процесом СВУ, з липня 1929-го й до березня 1930-го, разом з масовими арештами й

засланнями української інтелігенції тільки в Києві репресовано понад тисячу людей, заарештували й 5 єпископів і понад 700 священників. 48 з них розстріляно. «З одного лише Києва, — писав митрополит Василь Липківський, — пішли на заслання найкращі священники — Красицький, Крапов, Ходзицький, Хомічевський, Пивоварчук, що про СВУ й не знали нічого, і чимало інших, багато й розстріляно...»

ЛІКВІДАЦІЯ УАПЦ САМІТНІСТЬ МИТРОПОЛИТА

На очах Василя Липківського 1930-го ліквідано УАПЦ. Відбувалися масові арешти єпископів, священників і віруючих. У грудні того ж року церкву дозволили відновити, але з великими обмеженнями і під пильним контролем.

Живучи майже самотньо перед лицем невідрадної дійсності, митрополит все ж знаходив сили і мужність, щоб писати свій головний твір — «Історію Української Православної Церкви», працювати над удосконаленням церковного статусу.

**ЛИСТУВАННЯ ЗІ СВЯЩЕНИКОМ
УАПЦ ПЕТРОМ МАЄВСЬКИМ**

Від 1933 до 1937 року В. Липківський листувався зі священником Петром Маєвським з Канади. За цей час П. Маєвський одержав 19 листів з України, які стали останнім свідченням людської гідності і незламності духу митрополита. Він жив у злиднях, а страждав від голоду духовного.

Ми вже перестали дивувати-

ся тому, що пам'ятники деяким діячам України стоять не на українській землі. Так і з Василем Липківським. Монумент на його честь височить на американському континенті. Хоч як намагалася більшовицька влада змусити український народ забути своїх духовних наставників, пам'ять про них живе.

Публікацію підготував
Олександр БОНДАР.

Від редакції. Дякуємо родині Липківських за надані матеріали з сімейного архіву.

"ВІСТІ З УКРАЇНИ"

З ПРОПОВІДЕЙ МИТРОПОЛИТА ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО

Уривки, котрі з'ясовують що таке Українська Церква (УАПЦ), її ціль, пастирі й основні засади.

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА. — Автокефальна, Соборноправна.

Церква кожного народу, як каже св. Письмо, це є діти Божі з'єднані в одно. А дітям Божим, що склали з себе одну сім'ю, не личить віддаватись під чужу зверхність, жити за чужими вказівками, бо й це значило б відходити від слави і достоїнства дітей Божих, робитись рабами людей.

Коли ми почали відновляти нашу українську церкву ми головною підвалиною її поклали автокефалію, цебто волю і незалежність нашої церкви від чужого керівництва. Слово «автокефалія» є грецьке і в перекладі на нашу мову значить буквально «сам собі голова». Автокефальна церква є та церква, яка сама собі голова, сама собою керує, сама утворює для себе свої керуючі органи, сама вільно живе своїм церковним життям в братерському єднанні з іншими церквами.

Отже, любе братерство, ми повинні бути цілком свідомі того, що коли ми — наша Українська Церква — підняла гасло автокефалії і всенародної соборноправності, цебто, замість державного ієрархічного устрою, запроваджуємо в церкві суто церковний народоправний устрій з ієрархією, як лише слугами, а не хазяями церкви, ми цим самим збурили проти себе непримиренну ворожість і римського папи і східних патріархів і всіх ієрархистів, і це зайва річ гадати, що вони колись можуть відмовитись від свого ієрархізму і визнати нашу всенародно-соборноправну церкву. Горбатого, кажуть, тільки могила виправить.

Нам кажуть, що без згоди і благословенства московського патріярха українська церква не мала права проголосити себе автокефальною. Так нехай же скажуть, чи за згодою українського народу московський патріярх підбив його церкву під себе? Отже визволившись від московського патріярха, українська церква відновила правду Божу проти неправди людської, виправила велику історичну неправду свого церковного життя, до якої була примушена на свою загибель.

ЦЕРКОВНЕ ВИХОВАННЯ – ціль: задовольнити потреби душі.

кожний засіб виховання тоді тільки має повне значення, коли він приймається свідомо і вільно, без примусу і загрози. Коли виховання матері полягає тільки в тому, що вона б'є своїх дітей, тримає їх під страхом та загрозами, а не підходить до них з любов'ю, не рахується з розвитком і потребами, то це не добре виховання. Тим більше засоби церковного виховання тільки тоді корисні, коли вони вживаються цілком свідомо і вільно, коли вони відповідають потребам душі і її задовольняють. От з цього боку засоби церковного виховання — молитва і піст — як їх встановила стара церква, мало кого задовольняють, а тому дуже малу користь приносять людині.

Ми повинні признатися, що тепер вже не тільки пани по містах, а й народ по селах, мало тримають церковні пости, мало пильнують і церковних молитов.

Чого це так? Мусимо зазначити, що винувата в тому перш за все мати-церква, її керівники. Колись то, — літ тисячу, чи й більше, встановлені ці пости, складені церковні служби, утворено це все для монахів-пустинників на далекому сході, і от з того часу все це церква вимагає від усіх вірних у всіх країнах.

Настане час, коли вона перегляне і церковні відправи і пости, і з любов'ю і чулістю пристосує їх до потреб і умов нашого рідного життя. Може Богослуження вона зробить більш вільними і зрозумілими, пости значно скоротить і полегшить, бо краще вже утворити легші закони, та щоб їх усі виконували, ніж трудні і суворі, та їх майже ніхто не дотримує.

ІЄРАРХІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ – слуги Христові

Христос своїм народженням заснував на землі своє царство — Царство Небесне, Христову Церкву, де вже нема і не може бути ні царів, ні панів, де всі рівні, де ніякої не може бути земної величності, а тільки — «хто хоче бути старшим, той повинен бути всім слугою, і хто хоче бути першим, той повинен бути всім рабом».

...ми слуги Христові, що не прагнемо ні до якого панування, а хочемо лише додержувати заповітів Христових, радіти величності Божою; вславляти могутність Христову.

Це велика ласка милосердного Бога до нашої Церкви, це промінь Його небесного світла в темряві ночі, що ієрархія нашої Церкви одержала благодать Св. Духа від Христа через хиротонію (обрання) і покладення рук представників усієї нашої Церкви, а не через єпископів, представників державної благодати, подоланих пекельними ворітьми смерти...

ВИБОРЧЕ ПРАВО – принцип Української Церкви

...українське духовництво це є дійсні пастири своєї церкви, бо вони через обрання церкви прийшли в неї на пастирське служіння. Виборче право — це одно з головних принципів нашої церкви: кожна парафія сама обирає собі священника, кожна єпархія сама обирає собі єпископа, і вся Українська Церква обирає собі митрополита. Всі пастирі Української Церкви це є обранці церкви, закликані на своє служіння голосом церкви, голосом Христа; всі пастирі Української Церкви таким чином ввійшли в церкву через двері — через Христа, вони є істинні пастирі.

А старі (слов'янські) священники та єпископи, як вони ввійшли в церкву? Куди вони входять? Чи ж обирає їх, чи закликає їх до себе церква; чи через двері, по обранні і заклику церкви, вони входять, чи перелазять десь інде? Всі вони не через обрання церкви входять в неї, всі вони кимсь призначаються, від когось посилаються, церква й не знає, де вони беруться, — десь зверху перескакують в кошару; вони є дійсні злодії і розбійники. Відомо, як стара православна, так і католицька церкви, завжди боролись і борються проти головної підвалини дійсної Христової церкви, — проти всенародньої соборноправності її, проти права самої церкви керувати всіма своїми справами, обирати собі пастирів; вони боролись за те, щоб пастирі не входили в церкву через двері, а перелазили якимось інде; вони боролись і борються за те, щоб в церкві розпоряджались не пастирі, а злодії і розбійники.

Ви ж, любі брати і сестри, знайте, що тільки наша свята церква бореться за всенародню соборноправність, тільки вона обстоює право церкви обирати собі пастирів, тому тільки пастирі української церкви проходять через двері, голосом церкви, через Христа, і є дійсні пастирі своїх овець, а не злодії і розбійники. Бо коли б вони були такими, то вівіч-парафіяни української церкви мають право їх не слухати, проганяти їх від себе. Тільки дійсні пастирі української церкви, що через двері увійшли вільно, і сміливо ходять чесно коло своїх овець, ідуть поперед їх і пасовисько їм знаходять і собі спасіння...

Любі брати і сестри! Свята Церква Христова називається в Символі віри апостольською. А коли вона є апостольська, вона повинна зберегти в собі перш за все апостольське життя, апостольський устрій, зберегти всі ті права, які їй надали апостоли. Але, от стара церковна влада позбавила церкву-громаду вірних — права обирати собі своїх слуг — єпископів, священників та дияконів, і, як ви знаєте, навіть до останнього часу ці службовці церквою владою призначаються в парафії, надсилаються церквам без згоди з ними.

Отже, святі апостоли казали церквам: Вибирайте самі собі службовців, вибирайте, яких самі добре знаєте.

ЛИЦЕМІРСТВО ЄПИСКОПІВ

Не можемо тут не пригадати негідного лицемірства тих, що вважають себе замісниками апостольськими, переймають від них слова рабства й смиренства, але за цими словами виявляють тим одвертіше панство. Так, римський папа на словах звичайно титулує себе «раб рабів Божих», але на ділі нізачо має ні Бога, ні рабів Божих, а лише використовує їх для власної слави і звеличання, і ще й досі підставляє для цілування своїм поклонникам лише патинки на своїй нозі.

Та й православні єпископи звичайно підписуються «смиреними», але це смиренство досить панське; воно теж вимагає, щоб перед ним не тільки спину гнули, а й ниць падали. І цією облудою свого рабства і смиренства на словах, а панства і пиhi на ділі, вони, як густою темрявою, покривають і славу імени Христового і світло Його науки.

СПОВІДЬ ГРІХІВ

Браття! Коли впаде чоловік у який гріх ви, духовні, виправляйте такого духом тихости... один одного тягарі носіть (Гал. 6, 1). Запевне, коли християнин остільки почував на собі тягар гріхів, таким близьким і доброзичливим до себе почував усе братерство, що прилюдно сповідав свої гріхи в церкві, так би мовити, перекладав з себе свій тягар на все братерство, і воно цей тягар приймало на себе, прощало грішникові і зверталось з широкою молитвою до Господа за прощенням, — то дійсно велику силу мала і сповідь гріхів перед братерством для цілення грішної душі.

Але згодом чисті християнські почуття в братерстві стали порушуватись і охолодати, до них примішувались різні земні, часто гріховні й позацерковні міркування, і сповідати прилюдно свої гріхи стало некорисно для церкви і небезпечно для сповідника, і прилюдну сповідь було замінено тайною сповіддю перед священниками.

Але з сумом треба сказати, що і духовники внесли в тайну сповіді багато занадто шкідливого церкви, ворожого Христу, тому і сповідь перед ними і молитва їхня, ледви чи мали в собі силу Христову. Найбільше перекрутили сповідь в своїх інтересах духовники католицької церкви. Вони ввели в практику найбільш дрібничкове випитування гріхів у сповідника, ніби для того, щоб нахилити його до каяття, а на ділі, щоб цілком опанувати його душу, взяти в полон його совість, і як полоненого тримати в своїй владі і використовувати в своїх інтересах.

Як часто такі духовники штовхали своїх сповідників на тяжкі безсоромні гріхи намовами, наперед обіцяючи прощення від Бога. А римський папа за гроші став усім давати відпущення гріхів (індульгенції). Чнею ж силою стала сповідь гріхів у католиків?... Не без сумних хиб відбувалась сповідь гріхів й перед православними духовниками. Під впливом католицьким митр. Петро Могила вмістив і в свій Требник дрібне випитування гріхів на сповіді. Для чого це єзуїтське порпання в душі, яка сама не хоче, чи не відчуває потреби, виявити себе?

А між тим влада використовувала духовників, щоб через них під час сповіді довідуватись про те, що їй потрібно. Духівники звичайно говорили сповідникові, що він гріхи свої сповідає перед Христом, а вони лише свідки. Але Бог з ними, з такими свідками. Нехай лучше свідком перед Христом, за наші гріхи і за щирість нашого каяття, буде наша совість, а Христос і сам їх бачить в нас. Відношення між мирянами й духовниками що далі ставали все дальшими і формальними, і сповідь перевелась на те, що як духовник, так і сповідник виконували пусту, без всякої сили і духа, формальність, тяжку і неприємну для обох.

ПРИЧАСТЯ

Напередодні своїх страждань, Христос взяв хліб, благословив, розломив, дав своїм ученикам і сказав: «Прийміть, споживайте це є Тіло Моє, що за вас ломається на відпущення гріхів». Потім взяв чашу з вином, бла-

гословив, прославив Бога і дав ученикам, кажучи: «Пийте з неї всі, це є Кров Моя нового заповіту, що за вас і за багатьох проливається на відпущення гріхів. Це робіть завжди на спомин про Мене».

От через що і ми, православні християни, завжди правомірно божественну Літургію, на якій згадуємо те перше Причастя, яке Христос Сам приготував і передав своїм ученикам на вічний спомин про Нього. На жаль в православної церкві встановилась звичка, що миряни рідко коли, раз у рік, приймають Причастя, і коли Христос на Божественній Літургії устами священника проголошує: Прийміть, споживайте, це є Тіло Мое, пийте з неї всі, це є Кров Моя, — ніхто майже з присутніх не бере, не споживає й не п'є, а споживає святе Причастя тільки сам священник, що його приготував.

рівність і братерство навіть в справі найбільш таємній — в причасті св. Тайн Христових — повинні замінити собою практику попередніх часів, якою миряни віддалялись від єднання з Христом в св. Причасті в порівнянні з духівництвом. Коли тоді говорили, ніби миряни недостойні часто причащатися, то може ще менше були достойні цього більшість і священослужителів, але всетаки що Літургії причащалися.

ХТО ХРЕСТИВ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД?

Любі браття і сестри! Ми часто тут чуємо зухвале твердження католицьких і уніяцьких духівників, ніби св. кн. Володимир охрестив Український народ в римо-католицькій вірі. Це твердження о стільки безпідставне й безсоромне, що хто хоч трохи знає обставини хрещення Киян в 988 році, може лише посміятися з нього, як із звички цих духівників не спинятись ні перед якою облудою, щоб перетягнути нарід на свій бік. Але тому, що це твердження досить голосно лунає, ми мусимо на ньому трохи зупинитися, на якій підставі ґрунтується це безсоромне твердження? На тій, що св. кн. Володимир хрестив свій нарід тоді, коли ще не було офіційного поділу церков на Східню і Західню, а була ще єдина католицька, себто всесвітня церква.

Хоч церква Христова тоді ще була офіційно єдина, католицька, себто всесвітня, але римською, папською всесвітня церква тоді й ніколи не була. Римські паписти зовсім неправдиво й облудно, намагаючись підбити під себе весь світ, загарбали для своєї церкви і засвоїли лише їй назву католицької, як колись Москвини заграбували від Українців і засвоїли собі назву Русь, руський, що була колись назвою лише Українського народу і цим примусили їх від своєї предковичної назви відмовитися.

Ми вдячно і побожно повинні прийняти сумління св. Кирила і Methodія — просвітителів Слов'янських, що вони, перекладаючи на слов'янську мову з грецької символ віри, слово «католицьку» церкву в 9-му члені переклали не буквально «всесвітню», а «соборну», себто з усіх народів зібрану, надаючи православній церкві не зовнішньої величності, а внутрішньої єдності, соборноправности.

Отже до цієї соборної церкви приєднався наш Український народ хрещенням в 988 році, а не до римської. «папської», що засвоїла собі лише назву католицької — всесвітньої. Але хоч офіційного поділу між Східною — Грецькою церквою й Західною — Римською ще не було, — він стався лише в 1054-му році — гострі суперечки між ними давно

якогось старшину УНР армії з іменем Ігоря, та ще будуть висвячувати в...Польщі.

Такі вістки привіз нам Василь Васильович! Ну, що ж... Ми на Слобожанщині маємо свого митрополита, юрисдикцію якого поширюємо на всю Слобожанщину, навіть на всю Лівобережну Україну, а далі побачимо.

Яке ж тоді громадянство звернулось з "просьбою" до варшавського митрополита Діонісія? Мабуть, ніяке!

ЯКУ ЦІЛЬ ПОСТАВИЛА ПЕРЕД СОБОЮ ФОРМАЦІЯ ЄПИСКОПІВ 1942 РОКУ? Читаючи публікації учасників церковного життя, особливо після війни, приходиш до висновку, що основна ціль цієї "формації" - дощенту розгромити УАПЦ 1921 року. Ці єпископи не проти того, щоб визнати автокефалію, але соборноправність? Ні в якому разі! Вони не могли собі уявити, щоб вірні, цебто, люди без котрих вони не є єпископами, мали якесь право в управлінні церковним життям. Вони - владики, а вірні - раби! Те, що не докінчили московські більшовики, вирішили докінчити "владики" формації 1942 року. Пишуть вони в своєму Календарі (1948р): "У внутрішньому житті УАПЦ (Хто їм дав право називатись УАПЦ? - ГВГ) на еміграції позначалися в минулому році, як правда і в 1946, прямування окремих осіб і груп до народоправства в Церкві на підставі постанов Собору 1921 р в Києві, які були відступленням від канонів Вселенської Православної Церкви (яких саме - єпископи цей раз не згадують. ГВГ). Ці настрої і устремління виявились у меморандумах до Свящ. Синоду з домаганням невідкладного скликання "повноцінного" Церковного Собору, у передруку таких видань, як "Діяння Всеукраїнського Собору 1921 року", "Благодатність ієрархії УАПЦ 1921 року", "Всеукраїнський Громадський Релігійний Збірник" і т.п. в організації симпатиками "канонів 1921 року" зібраних по таборах. Собор єпископів УАПЦ(?) в Мюнхені, стоячи на церковно-канонічних підставах Східної Православної Церкви, осудив ці деструктивні в Церкві настрої й течії, що під формою "соборноправности" в примітивному і поверховому її розумінні хотіли б увести в Українській Православній Церкві "народоправство", всупереч канонічній соборності в Православній Церкві... 21-22 жовтня, 1947 року відбулась в Ашафенбурзі VII сесія Свящ. Синоду, а 23-24 жовтня там же надзвичайний ІУ Собор Єпископів УАПЦеркви На засіданнях і Св. Синоду і Собору Єпископів головним предметом нарад і рішень було протиканонічне виступлення "прихильників канонів 1921 року", або як вони назвали себе - "автокефалістів-соборноправників", про розкладову роботу яких в нашій Церкві на еміграції згадано було вище". Далі "формація" 1942 року критикує Перший Церковний З'їзд, що відбувся в кінці серпня, 1947 року. "Формація" ображена тим, що цей з'їзд об'явив "Єпископат УАПЦ на еміграції ві-

дстудниками від УАПЦ, з огляду на його постанови в Мюнхені 12-15 травня, несприятливі ніби поєднання українських православних церков в єдину УАПЦ ("преднати Архиепископа Івана Теодоровича лише як пресвитера, провівши над ним чин архиєрейської хиротонії"), на його "непошану до засад УАПЦ насамперед до соборноправности"...

Єпископи формації 1942 року розгнівалися і позбавили священничого сану шість священників і відлучили від церкви вірних - учасників Церковного З'їзду.

Отож, ці єпископи 1942 року, щоб не допустити вірних до церковного управління, "соборноправність" і "народоправство" зробили якимись брудними поняттями.

Подивимось тепер на другу сторону цих подій, знову ж таки з "Матеріалів" І С Гарашенка.

З ЙОГО ДОПОВІДІ НА З'ЇЗДІ УАПЦ 25-26 СЕРПНЯ, 1947.

Цю нараду, за кількістю присутніх треба назвати широкою.

Причини її скликання дуже поважні. Ініціативна група єднання УАПЦ взяли на себе від попередньої ініціативної групи для скликання Всецерковного Собору УАПЦ на еміграції, що її організував Всеукраїнський Громадський Комітет з Великої України турботу скликати ось цю нараду.

По закінченні війни ми звернули свою увагу на об'єднання церковних сил нашого вірного народу, що опинився на еміграції без того, чим жили ми всі в себе на Україні.

Основну силу для вірного народу становить свята Церква, яка об'єднувала наших дідів і прадідів при тяжкій годині, і то Церква наша, Українська Автокефальна Православна, яку відроджено на Всеукраїнському Православному Церковному Соборі в Києві, в храмі св. Софії в жовтні 1921 року.

Той Собор з Божої волі та з мудрости тодішних вірних українських патріотів як духовних, так й мирян, відродив першохристиянським чином /ніким досі із Патріархів не засудженим/, свою рідну Українську Православну Церкву із своєю єрархією і цим величним актом поклав край беззаконному, неканонічному пануванню над душею нашого народу московських "владиц" і "князів" Церкви з Їх Синодами, що тривало від 1686 року, тобто 235 літ.

За цей час зійшло в землю п'ять поколінь наших попередників! Над тими п'ятьма поколіннями панував духовний гніт російського самодержавства та його найвірнішої опори в Україні, чорного духівництва.

За п'ять поколінь український нарід забув, бо мусів забути, хто він і що він. І тільки під могутнім рухом визвольної боротьби і під проводом великих мужів віри й духу знову воскресла Українська Церква, яку поховали були "владики" і "князі" Церкви.

235 літ духовного і національного гніту минули не безслідно; тільки в одиницях наших людей збереглась віра в правду Божу, і в силу нашого народу, що він зможе відновити в собі силу Духу попередніх поколінь, які закрили свої очі ще перед зловісним 1686 роком. Сталося відродження, та не надовго.

вже тривали і якраз в добу хрещення Українського народу досягнули вже такої гостроти, що офіційний поділ 1054 року був неминучим...

— — —

УАПЦ І ЄПИСКОПАТ ФОРМАЦІЇ 1942 РОКУ

Ми знаємо, що, кажучи словами О Бондара, УАПЦ 1921 року відродилась і зростала в умовах безпосередньої боротьби за існування. Її було розгромлено в 1930-х роках.

Розгромлено Москвою. Загибло безліч священослужителів і сотні тисяч вірних від рук московських убивців-більшовиків. Москва б о я л а с ь УАПЦ і її Первосвященителя Митрополита Василя Липківського.

Коли здавалось, що від Неї й сліду не лишилось, УАПЦерква 1921 року знову відродилась відразу, коли більшовики втікли з України. Відродилась, але знову в тяжких умовах, бо німецькі нацисти, що прийшли на зміну більшовикам, поводились так само жорстоко, як і більшовики, з тією різницею, що більшовики ховались зі своїми вбивствами невинних людей, а німці це робили на очах населення.

В цих незavidних умовах населення України намагалось організувати церковне життя. Виростали парафії, з'явився митрополит Теофіль Булдовський на Слобожанщині і... з'являється Єпископат формації 1942 року. Як це сталося?

"Український Православний Календар на 1948 рік" священого синоду цих єпископів описує це так: "В кінці 1941 року після безуспішних 5-місячних старань українського православного громадянства налагодити національно-церковне життя українського народу під проводом архієпископа Олексія, який продовжував визнавати накинуту в час окупації владу московської патріархії, — громадянство звернулось з проською до Митрополита Діонісія призначити адміністратором Православної Церкви на Україні архієпископа Полікарпа. Декрет Митрополита Діонісія про призначення Владика Полікарпа "Тимчасовим Адміністратором Православної Автокефальної Церкви на звільнених землях України" послідував 24 грудня, 1941 року".

Звертаю увагу читача, що Діонісій призначив Полікарпа не адміністратором Української Автокефальної Православної Церкви, а ПАЦеркви на Україні. Помилка це, чи явне невизнання Української Церкви?

Хто такий Діонісій? Він був варшавським митрополитом Православної Автокефальної Церкви, чистий росіянин. Російські архієреї, як відомо, Української Церкви не визнають, а тільки православну церкву в Україні. Чи не тому й Діонісій призначив Полікарпа адміністратором православної Церкви на Україні, а не Української Церкви?

Хто такий Полікарп? Священик Петро Сікорський, котрого на архієрея висвятили чотирма російськими єпископами на чолі з митрополитом Діонісієм.

Митрополит Діонісій, призначаючи архиєрея Полікарпа Адміністратором Православної Церкви на Україні, благословив йому й Владиці Поліському Олександру висвятити нових єпископів... Так пише згаданий Церковний Календар.

В результаті в Україні з'явилось 12 єпископів, що назвали себе Ієрархією УАПЦ формації 1942 року. Хто вони?

1. Митрополит Полікарп Сікорський
2. Архiepіскоп Ніканор Бурчак-Абрамович
3. Архiepіскоп Михаїл Хороший
4. Архiepіскоп Ігор Губа
5. Архiepіскоп Геннадій Шиприкєвич
6. Єпископ Григорій Огійчук
7. Єпископ Мстислав Скрипник
8. Єпископ Володимир Мальцев
9. Єпископ Вячеслав Лісицький
10. Єпископ Сильвестер Гаєвський
11. Єпископ Сергій Охотєнко
12. Єпископ Платон Артємюк.

Український Православний Календар цієї "формації" писав, як згадувалось вище, що "громадянство звернулось з просьбою до Митрополита Діонісія призначити Адміністратором Православної Церкви на Україні архiepіскопа Полікарпа"

Яке громадянство? Ті, хто були в Україні в ті часи, не згадують про "просьбу" до Діонісія. Іван Степанович Гарашєнко, учасник подій 1921 року й 1942 року, людина до кінця чесна й правдива, ось як описує ситуацію УАПЦ у своїй праці "Матеріали до Історії УАПЦ":

І С ГАРАШЄНКО
перед висвятою
на священника 1951

"Війна між німцями та совєтами була в великому напруженні. Серед церковної людности невідомо звідки поширилась чутка що разом з німцями прибули й православні єпископи УАПЦ. Де вони взялися? Нам не було відомо. Ми чули, що професор І І Огієнко висвятився на єпископа з іменем Іларіона десь у 1940 році, але де він - було невідомо, хоч із чуток виходило, ніби він десь в Україні.

Щоб перевірити ті чутки, навесні 1942 року тємно було післано до Києва В В Потієнка довідатися про церковні справи. Довго не повертався Василь Васильович, а повернувшись, розповів на церковно-громадській нараді, - бо тоді вже прибули до Харкова із заслання двоє церковних діячів першого періоду і була відновлена церковна праця в повному обсязі/, що тепер церковний осередок не в Києві, а в Луцьку, і що там не арх. Іларіон, а арх. Полікарп Сікорський, а в Києві буде якийсь Ніканор, недавно висвячений, а висвячували того Ніканора, та ще

Чорних "владик" в Україні змінили "владики" червоні, що повели ту саму лінію, що й чорні. Церкву нашу відроджену потоплено в крові й сльозах.

За що ж її потоплено? Що Вона зробила злочинного чи нечесного, неправдивого? Будь-яких злочинів їй не закинуто, а потоплено з політичних міркувань, бо УАПЦ вдихнула в свій народ знову живу душу, показала красу мови й силу Правди Божої через навчання й приклад життя кращих синів нашого народу: єпископів, священників та самих мирян, що об'єднались у своїй рідній Церкві, створили могутню силу національної свідомості й організованої відпорності Москві. Оце її гріх перед завойовниками нашої багатой і нещасної Батьківщини. Тим московським завойовникам непотрібний сильний український нарід; він їм страшний, і хто б не був той, хто об'єднує наш нарід, того він переслідує й нищить.

Такою об'єднувальною силою була наша УАПЦ, тобто єпископат і духівництво, а за ним і разом з ним і вірне громадянство. Ось на них і впала страшна жорстокість завойовника, якому реально допомагали й деякі з "чорного" духівництва. Тоді знищено 26 єпископів, близько двох тисяч священників і дяконів і один Господь знає, скільки дестків тисяч вірних.

Цю криваву жертву нашого народу принесено в наші дні. Усі вони пішли на катування й смерть, не зрікшись своєї апостольської місії.

Ми опинились на еміграції. Пам'ять про тих наших мучеників живе в нас, ми не можемо забути, ми не можемо допустити до заглади їхньої пам'яті, їхнього світлого жертвенного служіння нашому народові, до заглади ідеалів УАПЦ. Ми бачимо в цій Церкві єдиний ідеал, до якого мусить прагнути кожний українець, коли він вважає себе за правдивого сина свого катованого за правду народу.

Ми на еміграції знову маємо єрархію УАПЦ, але новішої формації. Ми вірили на початках, що ці єпископи стануть продовжувачами тієї славної єрархії 1921 року, яка започаткувала й кров'ю своєю зцементувала нашу УАПЦ.

Тільки з часом ми побачили й пересвідчилися, що ці єпископи 1942 року байдужі до відродженої 1921 року Церкви, бо вони не переживали разом з нами радості відродження і не плакали з нами за часів страшного катування й нищення найкращих наших людей на Великій Україні, які мужньо боронили свою рідну українську соборноправну Церкву.

Верхом тієї байдужості й навіть зневаги до Церкви 1921 року була ухвала цієї єрархії на своєму Соборі 12-15 травня в Мюнхені в справі об'єднання єрархії 1921 - 1942 р.р. На цьому Соборі з усією відвертістю всіма 12 голосами було ухвалено: відкинути всю єрархію 1921 року, як недостойну їхньої благодаті, а єдиного єрарха нашої Церкви, предстоятеля УАПЦ в Америці архієпископа Іоана Теодоровича "пересвятити". А пересвятивши його самого,

приєднати до складу єрархії 1942 року, "призначити його обласним єпископом на Америку і доручити йому пересвятити всіх його священиків його рукоположення".

Ця ухвала також історична, але ганебна, бо становить невимовну образу для всіх мучеників, що загинули за Волю і відродження нашої Церкви.

Цю ухвалу ми вносимо на широку нараду, щоб всебічно обміркувати її і зробити відповідні висновки.

Ми підійшли до цієї єрархії 1942 року з чистим серцем, шануючи їх, як справжніх синів нашого народу і єпископів нашої УАПЦ. Ми нічого від них не вимагали, крім того, щоб і вони пошанували тих, хто своїм життям, працею і смертю поклали основу УАПЦ, якої наступниками і продовжувачами вони могли б бути. Але вони це зневажили й офіційно зафіксували свою зневагу цією історичною чорною ухвалою.

УХВАЛИ ПЕРШОГО З'ЇЗДУ УАПЦ КИЇВСЬКОЇ СОБОРНОПРАВНОЇ В АШАФЕНБУРГІ 25-26 серпня 1947 року

5. Не зважаючи на те, що Церковний Собор УАПЦ в США і Канаді і арх. Іоан Теодорович, зрозумівши важливість поєднання Церков, звернувся з закликом до поєднання, Собор єпископів УАПЦ в Мюнхені 12-15 травня 1947 року своєю ухвалою зайняв становище несприятне для такого поєднання. Собор єпископів ухвалив: "приєднати арх. Іоана, як пресвітера, довершивши над ним чин архиєрейської хіротонії". Цією ухвалою 12 єпископів відступили від УАПЦ.

6. Це відступлення, що визрівало протягом двох останніх років, остаточно завершилося на Соборі єпископів у травні міс. цього року. Передова частина української церковної громадськості запобігала цьому відступленню, докладала всіх зусиль до здійснення єдності Церкви, та всі заходи пішли намарне.

7. Церковний З'їзд з великим жалем відзначає факт непошани єпископату до засад УАПЦ, насамперед до соборноправності, що за свою основу бере приклад апостольської Церкви, і освячена кров'ю мучеників, як і Церква перших віків християнства.

8. Церковний З'їзд виходячи з історичних традицій Української Церкви, стоїть на тій zasadі, що жодна частина Церкви /духівництво чи вірні/ не має права на монопольне керівництво в Церкві. Керівництво в Церкві має бути побудоване соборно.

10. Церковний З'їзд закликає всіх єпископів УАПЦ формації 1942 року в ім'я Бога, в ім'я любови до рідного краю, об'єднатися спільно з арх. Іоаном Теодоровичем в єдиній Українській Автокефальній Православній Церкві, як релігійному маєстаті українського народу, і стати до праці для добра й слави перед єдиним Ії Престолом.

ПЕРЕСВЯТА АРХИЄПИСКОПА ІВАНА ТЕОДОРОВИЧА

Єпископи, "пересвячуючи" чи "пересвячуючись", кажуть, що вони це чинять на підставі "святих канонів". Яких саме? Щодо пересвяти, то я знайшов два:

КАНОНИ ЧЕТВЕРТОГО ВСЕЛЕНСЬКОГО СОБОРУ

КАНОН 29. Переводити єпископа на пресвітерський ступінь — святотацтво. Якщо з правдивої провини усувають єпископа, то він не може посідати й пресвітерського місця. Якщо ж без будь-якої провини позбавлено його єпископського сану, то він має бути відновлений в єпископському сані.

АПОСТОЛЬСЬКІ ПРАВИЛА

КАНОН 68. Якщо якийсь єпископ, або пресвітер чи диякон прийме від когось другу висвяту, хай буде позбавлений священного сану і він і той, хто пересвячував хіба що достоєнно буде відомо, що від єретиків має висвяту, бо хрещеними або висвяченими від таких ні вірні ні служителі Церкви бути не можуть.

Відомо, що єпископи формації 1942 року постановили "прієднати архієпископа Івана Теодоровича (Української висвяти УАПЦ 1921 року — ГВГ), як пресвітера, довершивши над ним чин архисрейської хіротонії".

Згідно з Канонам 29, ці єпископи, перевівши єпископа Теодоровича на пресвітерський ступінь без будь-якої провини, вчинили с в я т о т а т с т в о !

Очевидно, вони на цьому: не зупинились. Згідно з опублікованою ГРАМОТОЮ єпископ Теодорович був "пересвячений". У ГРАМОТІ пишеться: Через те, що священник Іоан Теодорович волею нашого Господа і Спасителя Ісуса Христа був визнаний достойним висвяти в Апостольську гідність ЄПИСКОПА Святої Православної Кафолічної Апостольської Східної Церкви... ми, нижчепідписані Єпископи, відповідним чином висвятили Силою Святого Духа Іоана Теодоровича на Єпископа Філадельфійського, згідно з обрядом і чином Святої Православної Церкви України, юрисдикції Священного Синоду якої вивезгаданий єпископ мусить назавжди залишитися підпорядкований.

В свідчення того, що ця висвята мала місце в Храмі Свв Костянтина і Єлени 27 дня серпня 1949р. — "

ГРАМОТУ підписали: Митрополит Пентаполіський Христофор; Мстислав, Архієпископ Віннегу і всієї Канади; а також священники Лев Веселовський, Неофітос Воулсінас, Михаїл Запаринюк, Андрій Бек, Іван Гундяк.

Якщо ця ГРАМОТА є правдивим документом, то згідно з вищенаведеним Канонам 68 Іоан Теодорович, Христофор і Мстислав були позбавлені священничого сану, дебто, перестали бути єпископами. Можливо, що таке саме торкається й священників, що брали участь у "пересвяті".

Підписуючи ГРАМОТУ, всі підряд хулили Ісуса Христа (коли, де і в який спосіб Христос волив пересвяту Теодоровича?), Святого Духа (де сказано, що Святий Дух не був присутнім в Україні підчас висвяти Теодоровича на єпископа?) а також зігнорували величезні жертви Українського Народу, через котрі Іван Теодорович дістав свою висвяту в єпископи в Україні.

Який дух керував діями цих "священослужителів"?

ПАТРІАРХАТ УАПЦ І ПАТРІАРХ

В Україні, в Києві відбувся Собор Української Автокефальної Православної Церкви 6 червня, 1990 року. На цьому Соборі обрали митрополита УПЦ, Мстислава Скрипника, Патріархом Київським і Всієї України. Обирали "кота в мішку", бо митрополита Мстислава на Соборі не було. Хто подав його кандидатуру, невідомо. Чи буча з'ясована діяльність митрополита, особливо його участь у Синоді Єпископів формації 1942 року й наставлення цих єпископів до правдивої УАПЦ, та участь архієпископа Мстислава в "пересвяті" висвяченого на архієрея правдивою УАПЦ 1921 року, Івана Теодоровича, теж невідомо.

Але, якби там не було, велика частина українців щиро обрадувались, що Український Народ православного віроісповідання нарешті мав свого Патріярха, перший раз в історії.

Але радість почала зникати, коли преса повідомила, що Собор 6 червня, 1990 року назвав себе ПЕРШИМ. На якій підставі, з яких міркувань? Кожний чесний українець знає, що ПЕРШИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ СОБОР УАПЦ ВІДБУВСЯ В КИЄВІ від 14 до 30 жовтня, 1921 року.

ДРУГИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ СОБОР УАПЦ ВІДБУВСЯ В КИЄВІ ВІД 19 жовтня до 3-го листопада, 1927 року.

Звідки ж тоді взявся ще один "ПЕРШИЙ" Собор УАПЦ 6-го червня, 1990 року? Редакція "Громади" подікавилася цим питанням ще в червні, 1990 року, але відповіді ще й досі не дістала. Чому Собор 6 червня не назвали ТРЕТИМ, або ж НАДЗВИЧАЙНИМ? Не знали історії чи може зігнорували УАПЦ 1921 року?

У журналі "Громада" за червень, 1990 року, ми, редакція, вітали Першого Патріярха Київського і Всієї України, Мстислава й бажали йому успішного об'єднання всіх українських православних церков у Єдину Українську Автокефальну Православну Церкву, й успішного продовження українізації й евангелізації, що їх започаткував Первосвятитель УАПЦ, Митрополит Василь Липківський.

Минуло понад 16 місяців. Які маємо наслідки патріяршої діяльності? Об'єднались чи ще дужче роз'єднались?

Запрошуємо читачів до об'єктивного аналізу нашого церковного життя.

П І Д С У М К И

Всі ми розуміємо величезний вплив релігії на життя народу, на його виховання. Це виховання найбільше залежить від єпископів. Що ж ми маємо? Що бачимо?

Єпископи виявились найбільшими заколотниками, розбивачами релігійного життя. Єпископи поділили людей на ворогуючі групи во ім'я своїх вигод і "владичества". Часто чуємо, що парафії найкраще живуть там, де немає єпископів.

Правда, не всі єпископи однакові, є такі, що дбають про людей, але таких дуже й дуже мало!

Сімдесят років тому, українці-християни згуртувалися в Чисту Українську Церкву - УАПЦ 1921 року - й освятили Її своїми стражданнями й невинною кров'ю. Цю Святу Церкву нищили більшовики, російські шовіністичні архиєреї й ... єпископи українського походження. Безбожники!

Ніхто не переміг і не переможе Чистої Української Церкви УАПЦ 1921 року, бо вона є творінням Цілого Українського Народу, творінням дітей Божих на всі віки! Слава Богові!
ГВГ.

ВІД ПОЛОВИНИ ПРАВДИ ДО ТОТАЛЬНОЇ ПОМИЛКИ

Настане бо час, коли здорової науки не будуть триматись, але за своїми пожадливістями виберуть собі вчителів, щоб вони їхні вуха влещували. Вони слух свій від правди відвернуть та до байок нахилияться. Тим. 4: 3.4 - Писав апостол Павло Тимофієві:

"...я зауважив, що його святість запросив навіть безбожників".

В сьогоднішньому часі є в моді говорити і проповідувати "Єкуменізм", "Спільний Європейський Дім", та "Новий Світовий Порядок", /Ню Велт Ордер/, світовою ма-

фією поєднаною з проводами різних конфесій, включно з УГКЦерквою. З великим захопленням повторяють Ієрархи та рядове св"ященство, наслідуючи Ватиканських вельмож з папою на чолі. Колись наші Ієрархи в більшості змагалися не лише за свободу Церкви, але також й за свободу свого народу, а зараз із малими виїмками наслідують і піддержують всіх тих, що явно ідуть проти Божої науки та відродження й поєднання наших Церков і конфесій.

Не так давно ми довідалися як Римський Диктатор Папа Павло II очищує і промушує шлях мафії "Нового Світового Порядку", звільняючи бувшого Митрополита В.Стернюка, який поступився, звільняючи своє місце для Римського Кардинала І.М.Любачівського. Всім нам відомий життєвий шлях Митрополита, який стояв на дорозі до здійснення папських замірів.

"Ми є всі Божі діти"-сказав папа Римський в своїому слові до "Мусулман" і "Гіндусів", і подібні звернення до Бога /Отець нас всіх/ зроблені, коли папа відвідував Австралію і Нову-Зеландію в 1985 році. Таке твердження, сказане таким церковним достойником, перейшло без заваг. Воно звучить добре і сприймається також Божими 'рабами', які ніколи не вглублюються у правдивість, яка є записана у Св.Євангелії. Вище сказане можна назвати спеціально приготованою помилкою 'непомільним' папою, на що правдиві християни повинні звертати свою увагу, бо в цьому криється велика небезпека, коли такі лідері говорять про пів-правду. Що ми всі створені тим самим Богом, це є незаперечною правдою, але чи ми всі є Божими дітьми, то звернемося до Святої Євангелії:

"А всім, що Його прийняли, їм владу дано дітьми Божими стати, тим, що вірять у Імєння Його" Ів.І:12. Це не дає нам право усім себе уважати дітьми Божими, Святе Письмо ніде не учить нас таке.

Тут саме й криється половина правди, як рівно ж фальшиве навчання 'непомільного' папи, бож всі янголи створені Богом, але також не всі можуть себе звати дітьми Божими. Звичайно, тут криється подвійна гра творців "Нового Світового Порядку", щоби заманути збаламучене людство до задалегіть приготованого ярма-неволі.

Правдою є, що наш ГЛАВА УГКЦеркви говорить нам тільки про " ПОВНОЦІННЕ МІСЦЕ УКРАЇНИ В СПІЛЬНОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ДОМІ ВІД АТЛАНТИКИ ДО УРАЛУ", та "СПІЛЬНОМУ ДОМІ СПІЛЬНОГО БАТЬКА". Ми Українці вже маємо добру практику в спільному домі всіх трудящих, який є центром-столицею батька ложі, який на наших очах завалився тільки з волі ТВОРЦЯ ВСЕСВІТУ ГОСПОДА БОГА, а який батько ложі із своїми прихильниками намагаються віновити у новій формі NEW WORLD ORDER і спільному ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ДОМІ ВІД АТЛАНТИКИ ДО УРАЛУ.

Тими екуменічними справами цікавиться багато інших високих достойників різних конфесій й ісповідань, всі вони унісоном повторяють "ПІВ - ПРАВДУ", щоби тим заманути людство до нового ярма, злигаючися із такою самою світовою мафією. Бо їхні експерименти минулого показали себе у своїй правдивій НАГОТІ і правді. Ту дійсність вони усі так боронили й закривали від людського ога. Панування над народами в тому й нашим УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ раптовно увірвалося з ВОЛІ ВСЕВИШНЬОГО БОГА ТВОРЦЯ.

Господь Бог відчинив народам, в тому й УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ, можливість стати вільними правними господарями у своїй хаті. Український народ, побачивши й пізнавши правду, яку ховали від нього довгими роками свої й чужі, починає ставати з колін, випрямовуючи свого національного хребта, творячи на своїй Богом даній Землі свою владу, свої закони, в тому відновляючи й поглиблюючи свою ВІРУ В ЄДИНОГО БОГА ТВОРЦЯ ВСЕСВІТУ, проповідуючи СЛОВО ІСТИНИ записане в Св.Євангелії.

Це все не подобається тим, що купалися в поті й точили кров з УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. Вони стараються всякими способами і засобами порізнити і ослабити творчі сили УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, використовуючи нашу слабкість і тертя, для створення Нового Світового Порядку без Бога, в якому вони хочуть бути богами, закриваючи їхні лукаві наміри, спеціально задалегіть приготованою ними півправдою.

Немає і не може бути компромісу між ПРАВДОЮ і ложю, бо такий компроміс провадивби до повної загибелі й руйні. Ми мусимо бути готовими до боротьби з силами темряви, пам'ятаючи: що Господь Бог все має в Своїй контролі.

Коли пишемо про ці справи, то не тому що не любимо Своєї Церкви і її керівників, але тому щоби керівники служили тільки для Бога й України, в якій буде проповідуване Слово Боже чисте й правдиве.

Осип Тарнавський

ПРОСЛАВНА МОЛИТВА СУВЕРЕННО-САМОСТІЙНОЇ ДЕРЖАВИ

Всемогучий і Всюдисущий, Боже наш!
 Нехай славиться ім'я Твоє українською мовою,
 Нехай прийде Царство Твоє на Українську Землю,
 Нехай буде воля Твоя в суверенно-самостійній Україні,
 Незалежній від захланних Римів - ні Першого, ні
 Другого, ні Третього.
 Тобі Єдиному, Боже наш, наша любов, наша покора і слава
 повік-віки! Амінь!

Подав Сидір Кравець.
 США, 24.08.1991.

МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ

Maestoso con divozione.

Слова й музика: Сергія Бичковський

1. Дай У - кра - ї - ні, о, Бо-же наш, во-лю, Ся-є-вом сла-ви і-
 2. До-вго стра-жда-є наш крайу не-во - лі, Ча-шу те-рпі-ння бе-
 3. Хай же по-рву-ться ка-йда-ни во-ро-жі, Ви-йде з не-во-лі за-
 4. Хай ли-хо-плі-ття бв-збо-жнє за-ги-не, Пра-вду Тво-ю хай пі-

і о-сві-ти Лю-до-ві на-шо-му кра - шудай до-
 зкра-ю він п'є... Це-рква Тво-я за-зна - є му-ки й бо-
 му-че-ний люд... Над У-кра - ї - но-ю зжа-лься, о, Бо-
 зна-є на-роді Пі-сня сво-бо-ди хай вкра - ї по-ли-

лю, Ду-ха ві-дро-дже-ння з не-ба зі-шли. з не-ба зі-шли.
 лі, Во-рог сво-бо-ди і - і не да-є. і не да-є.
 же, Дай їй до-бро-бут і во-лю від пут. во-лю від пут.
 не Пі-сля не-до-лі, і го-ря й ско-рбот. го-ря й ско-рбот.

Ця молитва була написана в честь 1000-ліття й ми її час-від-часу співаємо у нашій церкві.

Пастор М Яцишин.

Було б дуже добре, якби цілий Український Народ звернувся до Бога з цією молитвою!

Редакція "Громади".

КИЇВСЬКИЙ РАБІН

Головний рабін Києва Яків Блях заявив кореспондентам, в зв'язку з відвідинами през. Буша збірної могили в Бабинім Ярі, що Україна є знана зі свого антисемітизму. Не пояснив тожже рабін чому існує, якщо існує, антисемітизм. Підкреслив, що тільки тепер український уряд офіційно potwierдив злочин морду на жидях. Знаним є, що американські пресові агенції радо реєструють "історії" про знущання над жидами, вписують останні нісенітниці. В Чикаго Сан Таймс

Михайло Шаганан договорився до того, що та статуя в Бабинім Ярі представляє жінку, яку зараз має вбити український "наці". Чи може бути більш безглузде твердження? Правда, наступного дня Сан Таймс перепросив кількома рядками українців за вміщення того очернення, заявивши, що екзекуції виконували німці. Не думаю, що подібні неправдиві інформації перестануть бути друковані.

Орест Го.

"НАШ ГОЛОС" ВЕРЕСЕНЬ 1991.

У Б И Й М О В С О Б І Р А Б А !

Убиймо в собі раба!
Його в нас віками плекали!
Звестись на повен зріст
Нарешті чи не пора б!
Коли ми мовчали налякано
Чи натхненно рукоплескали,
В нас

ріс
раб.

Убиймо в собі раба!
Вже предків забутих тіні
Стукають в наші душі
Не лише вночі, а й удень.
Здрігаються континенти,
І чується в їхнім двигтінні
Відлуння того майбутнього,
Що нас за порогом жде.

Убиймо в собі раба!
Бо дивляться наші діти,

І їхні очі питають:
— Що скажете нам, батьки!
Що нам лишаєте в спадок!
Чим будемо володіти!
Вже не білі плями в історії —
Суцільні темні віки.

А що ми їм справді полишимо!
Жменьку українських літер!
Землю, солону від крові
І білу від ДеДеТе!
Убиймо в собі раба!
Інакше історії вітер
Нас, мов сухе лушпиння,
Просто на смітник змете.

Щоб настала нова доба,
Убиймо в собі раба!

ГАЛИНА ГАРДАСЕВИЧ

СОЛОВ'ІНА : ПІСНЯ

Пісне моя! Не лети в небеса!
Нема там чого шукати.
Лежить вся земна і небесна краса
Перед порогом рідної хати.

Пісне моя! Звеличай ту красу
Словом і всьою собою!
Я тебе, Пісне, в серці несу
І помру в серці з Тобом!

Пісне моя! Обернись в Солов'я
І щечечи без упину!
Слухає хай Україна моя
Пісню мою солов'їну!

Зореслав.
Мт Морган. Австралія.

ВІЧНА ПАМ'ЯТЬ

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТИ

ОСИПА КЕЛЛЯРА

Горем опечалена Родино! Жалібна Громадо! Ми зібралися, щоби відпровадити в далеку дорогу дорогого мужа, батька, побратима, друга, покіного Осипа.

Народився в Перемишлі 13 березня, 1918 року.

Помер у Волзенді, Австралія, 6 серпня, 1991 року.

Осип ще так недавно жив з нами одним життям, клопотався одними клопотами, поділяв з нами наші радощі й наш сум. Він брав активну участь у житті нашої громади, осередкові Спілки Української Молоді, співав з нами в хорі "Верховина", був щедрим жертводавцем на різні громадські потреби, був передплатником журналу "Визвольний Шлях", фінансово підтримував журнал "Громада", купував і підтримував наші видавництва, як рівно ж був практикуючим християнином і примірним мужем і батьком.

Зараз ми стоїмо у великому смутку, бо знаємо, що він більше до нас не вернеться. Це також нагадує й нам, що й ми колись підемо туди й більше не вернемося.

Ми приїхали до цієї країни молодими, а за щоденними туруваннями й клопотаннями, будуючи свій власний куток і дах над головою, скоро постаріли. Але чи помудрішали? Чи знаємо для чого й для кого живемо? І чи всі плекаємо любов до свого ближнього, чи пам'ятаємо про тих, яких ми залишили на рідних землях, чи може тільки смерть витискає у нас слези й смуток, пригадуючи нам, що скоро й ми підемо тією дорогою.

Знаємо, коли людина вибирається в дорогу, то завжди дбає, щоб забрати з собою всі потрібні речі. Чи маємо всі потрібні речі до цієї подорожі? Чи запаслися всім потрібним, чи живемо тільки для себе?

Ми не свої! Апостол Павло вчив: "Ніхто з нас не живе сам для себе. Бо коли живемо - для Господа живемо, а коли вмираємо - для Господа вмираємо. І чи живемо ми, чи вмираємо - ми Господні, діти Бжі. Ми не раби, нами завжди опікується ТВОРЕЦЬ ВСЕСВІТУ - БОГ!

Будемо просити Господа, щоб був милосердний до Осипа

й дарував йому життя вічне. Нашими молитвами-просьбами - , будемо допомагати Осипові. Віримо, що Спаситель Ісус Христос поселить душу Осипа в оселі НЕБЕСНОГО ОТЦЯ.

Нехай сниться, Тобі Осипе, любя Україна й синьо-голубі води ріки Сяну, а привітна австралійська земля нехай буде Тобі пухом-легкою.

Прощай, дорогий друже Осипе, поки ми знову зустрінємось!

ОСИП ТАРНАВСЬКИЙ і редакція "Громади".

МАРКО КОРНІЄНКО І ЙОГО ПОДАРУНОК ДЛЯ "ГРОМАДИ"

Наш земляк, Марко Корнієнко, що любить Україну понад усе, йдучи по дорозі Правди й Справедливості, підтримує всіх тих тружеників-українців, що шукають Правду й її проповідують.

Марко зробив дуже щедрий подарунок для журналу "Громада", бо вважає, що цей журнал, один з небагатьох, чесно дошукується Правди й її публікує. У своїм листі він написав,

що, якщо "Громада" не зійде зі своєї дороги, а буде крокувати по дорозі Правди, то завжди знайде прибічників і підтримку від людей, котрі люблять ПРАВДУ, бо ПРАВДА завжди витягає люд із неволі й рабства, як білих так і чорних.

Знаючи труднощі видання друкованого слова, Марко писав нам: "Я знаю як видається "Громада" Але є й такі, що думають, що вам, тобто "Громаді", гроші сипляться з неба, а ще від інших зазначає ще й ворогування. Кожна людина по-іншому мислить, але справедливого мислення, то дуже мало знайдемо сьогодні. А все робиться так: куди вітер віє, туди й трава хилиться. Так воно було, є й буде! А коли хтось щиро ПРАВДУ людям розповідає, чи пояснює, то його назвуть "ворогом народу", а за це карали, карають і карати будуть". Дуже й дуже гірко ширити ПРАВДУ між людьми світу. Є така в нас приказка: "За моє жито, мене бито!"

"Релігії світу. Є люди, що про це читають, але не можуть справедливо розуміти. А для пояснення правди, то це належить нашій провідній верстві чи отій нашій затурканій еліті, яка й сама не розуміє, чи може не хоче розуміти ПРАВДУ. А цим шкодить не тільки собі, але й нашому народові... Я не знав що означало УАПЦ. А коли почав читати, то довідався, що це наша Рідна Українська Церква, ні від кого незалежна - ні від Москви, Атенів чи Риму. Наш люд того не знає, а наші Довгоризники нам не пояснили. А то було б святе діло, щоб усі українці зрозуміли святу Правду й з'єднались в одну Церкву. Не було б тоді сварні й розділів між нашими

людьми. Бо лиш на такій засаді можна прийти до єдності народу, до якої закликав наш люд, благав і молився наш Пророк Т. Г. Шевченко, кажучи: "Обніміте, брати мої, найменшого брата... Обнімітеся ж, брати мої, молю вас, благаю!"

Національний дух України керував думками Марка Корнієнка. Чому наші "довгоризники" цього ще й досі не розуміють? Який дух керує ними?

Я для "Громади" дарую друкарські машини. Правда, вони є старі та в доброму стані. Ними ще довго можна дукувати нашу "Громаду". Це полегшить видавництво "Громади" – повідомив нас Марко Корнієнко.

Йому буде 94 роки 1 січня, 1992 року. Юнак Симон Тарнавський, коли поїхав забирати друкарські машини, зателефонував батькові: "Та він, тату, виглядає молодший за тебе, не більше як 58-60 років. А як ходить по ступеньках, то немов би 16-річний юнак".

Марко колись писав нам, що є люди, які на перше місце ставлять гроші, але фактично воно не так є, а справедливо є то це здоров'я. Марко це доказав на ділі!

Отож ми, редакція журналу "Громада", щиро дякуємо нашому землякові, Маркові Корнієнкові, за його дарунок – Оффсет Друкарню.

Ми бажаємо Маркові Корнієнкові ще довго втішатися добрим здоров'ям на славу народові нашому Українському.

ПОДАРУНОК ВІД ЮРІЯ ОДЛИГИ – фотокопіювальник – працює добре, зробивши величезне полегшення у видавництві "Громади". Члени редакції на правду вдячні за турботи Юрія Федоровича й бажають йому ще багато років плідного життя для добра України!

Нам
пишуть

Англія
Ноттінгам, 24 вересня
1991 року

Шановна Редакціє!

Про це я вже писав Вам, що радо читаю журнал "Громада". Цим разом рішив написати відверту думку.

Є така приказка: "Нема на світі такої людини, щоб не робила помилок!" А Араби кажуть: "Все говори правду, хоч ти й знаєш, що вона не мила!"

Те, що читачі пишуть Вам позитивно про "Громаду" як демократичний журнал, тут є доля правди. Ви даєте місце

в "Громаді" критикам висловить думку про Християнство, навіть про самого Бога. Маю на увазі поміщену думку Тараса Шевченка про Бога.

Скільки я живу на чужині та читаю українські пресо-ві видання, ніколи мені не доводилось читати, щоб якась редакція помістила таку думку Т Г Шевченка про Бога, як це згадано в "Громаді". Українці навіть не співають повністю ЗАПОВІТ Т Г Шевченка. Не співають ту частину, де йде мова про сине море, про Бога.

Тепер роблю Вам зауваження. Чому це так, що ви поміщасте правду про римського єпископа Войтилу, а вже де йде мова про дійсного р о з к л а д н и к а православних українців на чужині, Мстислава Скрипника, ви зробили зауваження: "це патріярша канцелярія УПЦ в США", а мовляв мало б бути УАПЦ. Та хіба це є все? Якщо робить правдиве зауваження, то чому така канцелярія знаходиться за тисячі кілометрів від України? Чому це патріярх України живе в США? Такий він є патріот УАПЦ?

Хто пересвячував архиєпископа Івана Теодоровича як "неканонічного" висвяти Митрополита Василя Липківського на "канонічного"? Мстислав Скрипник пересвячував! Тепер він дав згоду бути головою тієї Церкви. Чи це не є БАЛАМУТСТВО? Про це православні українці знають, але МОВЧАТЬ!

Митрополит Василь Липківський не боявся большевиків і їхнього ГПУ і готовий був іти на муки. В таких обставинах у той час міг поступити тільки Шевченко ч.2. Про це православні українці знають та чомусь мовчать, як у рот води набрали.

Знову роблю зауваження де йде мова про Ярослава Стецька. Написано: "У п'яту річницю смерті Ярослава Стецька, минає п'ять літ..." Чому не п'ять років? Якщо редакція пригадує, що вона виправляє мову, то слід було б написати "років", а не "літ".

Дуже добре зроблено, що окремою брошурою видали працю Емілії Ільїної. Мене дивує, що така маленька "Громада" це зробила, а "великі" та "мудрі" критики чомусь цього не зробили. За це Вам належитьсь велике спасибі.

Відносно критики О Тарнавським статті Г Кононенка. Тарнавський туле "муху до слона". Уряд УНР існував два роки й складався з декількох українських партій. Мав армію з генералами. За своє існування видав 4 Універсали про Україну й для Народу України. А з яких політичних партій складався Уряд 30 червня? Про це писали раніше за Г Кононенка, що той "уряд" складався виключно з одної ОУНБ і існував всього два дні. Так що нема за що критикувати Г Кононенка, бо він повторив тільки те, що вже було оприлюднене другими. Отже, я не раджу О Тарнавському займатись одною ОУНБ пропагандою.

Згадав про все, як вроді обмін думками з редакцією, Залишаюсь до Вас з правдивою пошаною,

С ЛЯШЕНКО.